

БЛАГОДІЙНИКИ УКРАЇНСЬКИХ БІБЛІОТЕК З КАНАДСЬКОЇ ТА ЛАТИНОАМЕРИКАНСЬКОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ДІАСПОРИ

БІБЛІОТЕЧНА УКРАЇНКА

Доба незалежності України стала часом духовного об'єднання світового українства. Однією з форм такого єднання є поповнення фондів бібліотек України зарубіжними виданнями, значною часткою яких є українська. Завдяки безкорисливим зусиллям окремих представників української діаспори, справжніх патріотів України, бібліотеки Києва, Львова, Тернополя, інших міст поповнились унікальними друкованими пам'ятками, цінними виданнями, що сприяють розвитку української культури і науки. Стаття містить яскраві приклади цієї благородної діяльності.

ПРЕДСТАВНИКИ української діаспори, перебуваючи за межами історичної батьківщини, чітко усвідомили необхідність благодійницької діяльності стосовно етнічних українців, бо з власного досвіду знають, що лише збереження та передавання з покоління в покоління національних традицій і звичаїв, рідної мови та історії народу забезпечать існування українців як нації. З цією метою діаспора надає безкоштовну допомогу, що виявляється, перш за все, у забезпеченні земляків книгами та різноманітними друками.

Вагомий внесок патріотичні діаспорні організації та окремі особи зробили для розбудови та поповнення фондів Львівської наукової бібліотеки ім. В. Стефаника Національної академії наук України (далі – ЛНБ ім. В. Стефаника).

Вже у перші дні незалежності України бібліотека отримала пропозиції щодо налагодження міжнародних книгообмінних стосунків, зокрема від Канадського Інституту Українських Студій (КІУС), Канадського центру М. Шашкевича, бібліотек університетів Альберти, Оттави, Торонто. Так, у звіті про роботу відділу комплектування ЛНБ ім. В. Стефаника за 1998 р. зазначено, що значно більше, ніж планувалося, одержано видань шляхом міжнародного книгообміну (2 358 проти 1 500 од.) і найактивнішими партнерами є бібліотеки університетів Торонто та Альберти. На кінець 1999 р. ЛНБ ім. В. Стефаника мала вже 79 партнерів по міжнародному книгообміну [1, 111].

Першим великим спонсорським внеском на користь бібліотеки було придбання обладнання для лабораторій мікрофільмового збереження відомим меценатом з Канади Петром Яциком. Це відбулося у 1993 р., і вартість придбаного для бібліотеки обладнання склала 7 563 024 долари [2, 72].

Завдяки створенню такої лабораторії ЛНБ ім. В. Стефаника змогла перевести значну частину своїх газетних та журнальних фондів на мікрофільми, створивши таким чином страховий фонд масиву української періодики кінця XIX – першої половини XX ст., яка є унікальним за своїм змістом історичним джерелом і часто зберігалася лише в одному примірнику в усій Україні.

Окремі особи та організації з діаспори подарували для фондів ЛНБ ім. В. Стефаника тисячі друкованих видань. І з кожним роком кількість дарів зростає. Так, якщо в 1992 р. вона складала 7% від загальних надходжень, то в 1999 р. – вже 31% [3, 112]. Значна кількість книжкових колекцій надійшла від представників української діаспори Канади та Південної Америки, а саме: від Української громади Канади – 6 734; Товариства українських бібліотекарів – 673; В. Макара – 813; В. Безхлібника – 543; М. Кравціва-Барабаша – 375; Т. Бежа – 333; родини Яремків – 242; М. Бородача – 236; І. Вінницької – 185; М. Карпій – 172; І. Стадник – 82; В. Вериги – 79; М. Небелюка – 79; Г. Сірка – 71; М. Бігуса – 96; І. Сте-

фаніка – 41; В. Крюгера – 38; Д. Гулей – 34; родини Стадників – 29; Союзу українок Канади – 26 [4, 121-215].

У листопаді 1995 р. до бібліотеки передав свою книжкову колекцію пан Юліан Середяк з Аргентини. Вона включала 352 друки і супроводжувалася дарчим сертифікатом такого змісту: "Від березня 1949 р. по жовтень 1991 р. я мав в Буенос-Айресі видавництво українського журналу "Мітла" і видавав ряд українських творів, щоб частково забезпечити українську діаспору українським друкованим словом. Тепер, закінчивши видавничу працю, хочу передати видані мною журнали і літературні твори безплатно у власність бібліотеки ім. В. Стефаника у Львові на фонд культурної допомоги діаспори для України" [5].

Письменниця, професор, громадський діяч з Бразилії Віра Вовк (Селянська) подарувала бібліотеці власні твори, наукові праці, іншу літературу, пов'язану з життям українців Латинської Америки.

Отже, подаровані друковані цінності значно збагатили фонди ЛНБ ім. В. Стефаника. Вони допоможуть дослідникам глибоко та всебічно вивчати різні аспекти історії, літературознавства, мистецтва України.

Чималу кількість книг, журналів, часописів отримала як дар від діаспори наукова бібліотека Львівського національного університету (ЛНУ) ім. І. Франка. Уже понад десять років сюди безперервно надходить найрізноманітніша література з різних країн світу. Її передають до бібліотеки переважно зарубіжні українці похилого віку, які зібрали за все своє життя унікальні колекції друкованих видань.

Так, бібліотека університету неодноразово одержувала колекції раритетних видань від відомого канадського доктора медицини, громадського діяча В. Чубатого. В 1992 р. він надіслав 214 україномовних видань. Переважно всі вони не були відомі читачам з України, адже це видання повоєнного часу з історії визвольного руху українського народу, спогади та документи про діяльність УГА, УПА, Української дивізії "Галичина", матеріали Української Гельсінської групи. Серед них – альманах газети "Гомін України"; видання „Андрій Мельник – у першу річницю смерті” (Торонто, 1966); „Людина біжить над прірвою” І. Багряного (1965); „З волинських і польських рейдів” М. Гордієнка (1959); «Українська дивізія "Галичина"» Гайке Вольф-Дітріха (1970); „У лісах Лемківщини” І. Дмитрика (1976); „Пам'ятаймо про Вінницю” А. Драгана (1984); „Дорогами Другої світової війни” В. Вериги (1980); „Хрестом і мечем” Д. Донцова (1967); „Енциклопедія Українознавства” під головною редакцією В. Кубійовича (т.1-9, 1955-1980); „Корпус Січових стрільців” В. Кучабського (1969); „Літопис Української Повстанської Армії”

Л. Дибчук, Т. Паславський

(т. 1-21, 1976-1990); „Нариси історії організації українських націоналістів“ (1968), „Роман Шухевич“ (1970) П. Мірчука; „В рядах УПА“ П. Мірчука і В. Давиденка (1957); „Мозаїка моїх споминів“ Є. Побігущого (1985); „Лемківщина в огні“ М. Остромири (1971); „30 червня 1941“ Я. Стецька (1967) [6, 1-3].

У 1993 р. В. Чубатим на адресу бібліотеки було вислано ще одну колекцію книг української тематики англійською, французькою, німецькою та польською мовами, такого ж змісту, як і україномовні видання. Нині до цієї колекції створено окремий каталог зі вступним словом про її власника.

27 жовтня 1992 р. з Ріо-де-Жанейро (Бразилія) до ЛНУ ім. І. Франка надійшов лист від Віри Вовк. Ось його зміст: „Шановні установи України! Пересилаємо Вам серію книжок з української літератури і мистецтва, виданих поза її межами в трудних обставинах ще тоді, коли незалежна Україна була тільки далекою мрією. Авторка здебільшого сама оплачувала ці видання, сама наклеювала до них ілюстрації і сама дбала про їх поширення. Йшлося про те, щоб поставити українську книжку нарівні інших європейських видань і показати українську культуру в гідному світлі. Просимо Вас тому не випозичувати цих книжок: хай зацікавлені користуються ними у Вашому приміщенні. Ідеться про переважно вже вичерпані видання. Деякі з них вийшли малим тиражем і належать до бібліографічних рідкостей...“.

Незабаром 44 прим. цих книг отримала бібліотека університету, про що свідчить документ під промовистою назвою „Щедрий дар“. У ньому підкреслено: „Наукова бібліотека Львівського університету ім. І. Франка одержала в подарунок книги з Бразилії від відомої української письменниці Віри Вовк“.

Бібліотека отримала також добірку власних поезій письменниці, прикрашених оригінальними кольоровими відбитками творів українських митців [7, 1-4].

У 1996 р. безцінний дар університетській бібліотеці зробила Канадська Фундація Українських Студій, подарувавши комплект дев'ятитомного видання нашого земляка професора Данила Гусара-Струка „Encyclopaedia of Ukraine“ [8, 1-21].

4 листопада та 15 грудня 1998 р. професор В. Голуб надіслав бібліотеці дві частини своєї колекції: у першій з них містилися 25 160 одиниць друкованих видань, а в другій – 21 664 книги, а також 26 коробок касет, 15 платівок вартістю кілька тисяч доларів [9, 7-9].

Ще один безцінний дар університетській бібліотеці зробила під час наукової конференції 21 липня 2003 р. жителька Монреаля (Канада) Степанія Звонко. Вона подарувала рідкісний примірник „Енеїди“ Івана Котляревського, виданий у 1798 р., який зберігався в її родині [10, 9].

В аспекті благодійницької допомоги не можна не згадати існуючої у Львові унікальної бібліотеки діаспорної літератури. Вона ровесниця новітнього українського відродження, позаяк виникла відразу на руїнах попереднього тоталітарного режиму.

Фундатором бібліотеки став Клуб української греко-католицької інтелігенції. Його очолює Іван Гречко, який до недавня був депозитором унікальної книжкової колекції, подарованої товариством мирян „Свята Софія“ у Торонто та українською книгарнею „Арка“, а також іншими добродійниками українського зарубіжжя.

Початковий фонд книгозбірні становив близько 3 тис. друків. Це були унікальні видання: „Літопис УПА“ (18 т.), регіональні видання „Броди і Брідщина“, „Золочівщина“, „Підгаєцька земля“, „Коломия і Коломийщина“, „Лемківщина“, „Альбом українських церков“, „Церква в руїні“ та багато ін.

З перших днів роботи бібліотека розпочала пошук зв'язків із українською діаспорою по всьому світу для подальшого комплектування фонду. І це дало добрі результати. Нині вона має десять постійних благодійників, які надсилають сюди книги та періодичні видання. Найбільший внесок у розвиток бібліотеки зробили подружжя Боженя й Олег

Іванусіві з Торонто та Іванна й Ярослав Іванусіві з Едмонтона [11, 3]. До фундаторів бібліотеки також можна віднести професорів Л. Вертипороро та М. Кейвана з Едмонтона. Бібліотечні фонди поповнились і завдяки книгам, що побачили світ у далекій Аргентині, у видавництві нашого земляка Юліяна Середяка. Серед них повість-хроніка „Від Сибіру до Канади“ М. Приходька [12, 2]. Книжкову колекцію своїх творів до бібліотеки також передала Віра Вовк.

На сьогоднішній день фонд бібліотеки діаспорної літератури становить 33 тис. друкованих цінностей. Серед них два комплекти „Енциклопедії Українознавства“ В. Кубійовича в 3-х і 10-ти т., „Українська мала енциклопедія“ Є. Онацького в 4-х т., „Бізнесова Енциклопедія“, „Енциклопедія Британіка“ англійською мовою. Значну частину фонду становлять літературознавчі праці Р. Смаль-Стоцького, В. Радзиковича, В. Маланчука та багатьох інших, а також тематичні збірники матеріалів конференцій Наукового товариства ім. Т. Шевченка. Бібліотека має велику кількість художньої літератури. Це твори Я. Славутича, У. Самчука, І. Багрянного, О. Бердника, М. Голода, Л. Гуменної, І. Калинця, Ю. Липи, С. Любомирського, О. Мака, Ю. Тися, серія видань „Дніпрової хвилі“. Крім того, книгозбірню вдалося укомплектувати рядом часописів, зокрема журналами: „Визвольний шлях“, „Сучасність“, „Нові дні“, „Жіночий світ“ та газетами: „Українська думка“, „Шлях перемоги“, „Церква і життя“, „Християнський голос“ та багатьма іншими [13, 3].

Бібліотека є також культурним осередком, де проходять наукові конференції, презентації книг, творчі вечори українських письменників та поетів з діаспори. Працівники бібліотеки як реліквію бережуть кожен примірник та, подекуди, діляться новими надходженнями з тими, хто вирішив започаткувати у себе подібну книгозбірню, обмінюються досвідом з колегами. І з легкої руки львів'ян народилися сперш куточки, а потім – відділи зарубіжної україніки в Маріуполі, Херсоні, Донецьку та інших містах.

П'ятдесят чотири книги, видані в різні роки Канадським інститутом українських студій, зокрема, твори таких відомих українських культурних і громадських діячів, як Григорій Сковорода, Михайло Грушевський, Володимир Винниченко, Григорій Костюк та ін., було передано Всеукраїнським благодійним фондом „Громадянська енергія“ від імені КІУСу Інституту досліджень української діаспори, що діє при Національному університеті „Острозька академія“. Це – значна частина видавничого доробку КІУСу, який складає більше 120 найменувань книг і 60 довідників та енциклопедій. Щедрий дар став важливим поповненням бібліотеки Інституту досліджень української діаспори, діяльність якої розпочалась у січні 2002 р. [14, 20].

Завдяки таким людям, як Іван та Люба Грегорі з Едмонтона, Українсько-канадський архів-музей Альберти зміг переслати до бібліотек Луганська, Донецька, Одеси, Харкова, Чернівців і багатьох інших міст України чималу кількість книг із своїх запасників. Зокрема, завдяки підтримці панства Грегорі до наукової бібліотеки Чернівецького університету переслано близько 60 кілограмів книг та періодичних видань, у т. ч. й такі цінні речі, як підшивки українських газет „Краківські вісті“ і „Холмська земля“ за 1943 р., які служать важливим джерелом для вивчення історії українців під час Другої світової війни [15, 60]. Також подружжя Грегорі подарувало бібліотеці університету комплект американського журналу „National Geographic“ за двадцять дев'ять років і продовження його передплати на наступні роки [16, 20].

Не можна залишити поза увагою і дар подвижника Жоржа Тухачевського. Полтавець Тухачевський жив у Торонто одинаком. Там, у рідному краю, в 1920-1930-х роках лишилися розкулення родини, заслання до Сибіру, сирітство. Під час Другої світової війни потрапив до Німеччини. З 1948-го – в Канаді, де вів вельми скромний спосіб життя. Тільки на книжки не шкодував грошей, зібравши прекрасну бібліотеку. Після здобуття Україною незалежності подару-

вав зі своєї книгозбірні 3 тис. томів Київському національному університетові імені Тараса Шевченка [17, 123]. Це були видання з міжнародного права, з історії дипломатії, наукові біографії визначних людей усього світу, політологічні праці. Всі книги – англійською мовою. Тухачевський вірив, що в Україні підрастає покоління справжніх інтелектуалів, які добре володітимуть англійською, що стане ключем до знань.

Одним із найбільших книголюбів західної української діаспори є Мирослав-Богдан Бігус з Торонто. Ще перед Другою світовою війною йому перейшла чимала батьківська бібліотека, а він поповнював її новими й новими книжками. У воєнне лихоліття книгозбірню порятувала його дружина Марія, яка перевезла її аж до Канади.

З початком української державної незалежності у Мирослава Бігуса з'явилося багато нових клопотів, пов'язаних саме з книгою. Він розшукував у діаспорі найрідкісніші видання й розтиражовував їх для бібліотек в Україні. Скажімо, в нас мало хто знав про „Українську малу енциклопедію” професора Онацького, що вийшла окремими книжками (усього їх 16) у 60-ті роки в Буенос-Айресі зовсім невеличким накладом. Тепер енциклопедію мають усі найавторитетніші наші бібліотеки. У такий спосіб було дано нове життя і тритомникові мемуарів Ісаака Мазепи „Україна в огні революції”, яку Мирослав Бігус теж розіслав до українських бібліотек.

Свого часу серед інтелігентного діаспорного читача були надзвичайно популярними філософсько-публіцистичні „Листи до Приятелів” Миколи Шлемкевича. Як з'ясував пан Бігус, усього їх вийшло 176 зошитів, у яких – понад 4 600 сторінок. Навряд чи хто мав у своїй бібліотеці всі ті зошити. А він поназбирував. Склав із них шеститомник і теж розтиражував його.

Редактор газети „Новий шлях” Юрій Карманін писав, що коли пан Бігус привіз перший том (на 800 сторінок!) „Листів до приятелів” у ЛНБ ім. В. Стефаніка, то це стало там цілою сенсацією. Тодішній директор бібліотеки Лариса Крушельницька й професор Марія Яцимирська підкреслили, що це – особливо цінне поповнення книжкового фонду [18, 30]. Повернувшись до Торонто, пан Бігус надовго присвятив себе „Листам до Приятелів”. І ось усі 6 томів є в головних наукових бібліотеках нашої держави. Там же завдяки невтомному адміністраторові „Вістей комбатанта” (ним є Мирослав Бігус понад 40 років) з'явилися і комплекти цього часопису за всі роки. Політологи, історики, соціологи знайдуть у журналі чимало важливого для них матеріалу.

З іменем пана Бігуса пов'язана бібліотека української гімназії в Рогатині. Після здобуття Україною державної незалежності від рогатинців до діаспори пролунав заклик: допоможіть нашій гімназії книгами. Мирослава Бігуса рогатинцям двічі просити не треба. Він має сентимент до цієї гімназії, бо вона – його *alma mater*. Він там учився, там минала його юність. Його заходами ця бібліотека стала, мабуть, однією з найбагатших гімназійних книгозбірень усієї Галичини. А пан Бігус знову й знову надсилав до Рогатина пачки з книгами... [17, 23].

Слід зазначити, що дарування книг видатними людьми діаспори своїм землякам в Україні стало повсякденним явищем. Зокрема, у 1995 р. з міста Мілтона (Канада) до Буської районної бібліотеки надійшло 350 книг з приватної колекції Дмитра Куп'яка. Ще більше книг, журналів подаровано ним Буській державній гімназії. Цій же установі подружжя Куп'яків передало 400 молитовників. Таку ж кількість одержали і мешканці села Яблунівка з дарчим написом: «Цей молитовник видано коштом Дмитра і Стефанії Куп'яків в пам'ять покійних батьків Дмитра – Юрія та Анни і брата Михайла. Вічна їм пам'ять!» Кредо нашого славного земляка: «Я свого життя не змарнував». Д. Куп'як, як і сотні, тисячі зарубіжних краян, переконаний, що подаровані книги підтримають національне відродження, українську державність [19, 4].

У травні 2001 р. Національний музей літератури України у Києві прийняв від відомого українського мецената, бізнесмена, громадського діяча Петра Яцика безцінний подарунок – його власну бібліотеку. У ній – сотні унікальних видань: наукових праць, мистецтвознавчої, енциклопедичної, політологічної літератури, яку він збирав упродовж багатьох років і тепер хотів, щоб вона прислужилася людям тут, в Україні. Нова книжкова колекція розмістилася в окремій кімнаті, котра тепер носить назву „Бібліотека Петра Яцика” [20, 181-182]. Цей благородний вчинок став ще однією ланкою в тому безперервному ланцюжку добродійних справ, які вже багато років робить Петро Яцик.

Установи діаспори та окремі особи, особливо ті, які народилися на Тернопільщині, не забувають рідний край. Вони надають йому посильну матеріальну допомогу, а також дарують тисячі книг та журналів.

Вже з 1992 р. фонди науково-довідкової бібліотеки Тернопільського обласного архіву почала поповнювати література, передана представниками української діаспори. Одним із перших передав свою бібліотеку Василь Дідик – журналіст, громадський діяч Канади. Його колекція становить 900 книг і різних документів, присвячених історії та діяльності українських товариств у Канаді. Дмитро Гулей з Канади подарував бібліотеці 400 книг, серед яких переважають літературознавчі дослідження, збірники народної творчості, спогади про життя української діаспори [21].

Доктор Дмитро Штогрин та Ярослав Івахів поповнили фонди архіву історичними творами. Відомий дослідник Павло Пундій подарував літературу, яка пов'язана з маловідомою тематикою – історією української медицини. Просвітер Степан Ярумсь передав архіву релігієзнавчу літературу. Представлено також історико-краєзнавчі і мемуарні збірники („Стара Волинь і Волинське полісся” О. Цинкаловського у 2-х томах). Почесне місце на полицях бібліотеки зайняли особисті фонди художників Володимира Савчака, Івана Марчука, поета Кирила Куцюка-Кочинського [22].

Значна кількість друкованих видань надійшла до Тернопільської обласної універсальної наукової бібліотеки (ТОУНБ) та районних бібліотек. Як засвідчують каталоги, випущені ТОУНБ за 1996 і 2000 рр., м. Тернопіль та районні центри одержали від західної діаспори 300 книг і кілька тисяч одиниць періодики [23, 1-190].

Книгами та періодикою з діаспори також поповнюють сільські бібліотеки. Так, Василь Ковальчук, який проживає в Канаді, ще юнаком покинув рідне село Фашівка (Тернопільщина), але ніколи не забував про нього. Нещодавно він надіслав сільській бібліотеці десятки книг з літературознавства, історії діаспори, художні твори. Найбільшою популярністю серед читачів користуються праці М. Гордієнка „Рейд УПА”, Ю. Борця-Чумака „Рейд без зброї. УПА на Заході”, В. Макара „Бойові друзі. Збірка спогадів ОУН”, науково-літературний місячник „Визвольний шлях”, альманах „Гомін України”, поезії Ліни Костенко, діаспорних письменників О. Лисяка, Ю. Тиса, М. Дмитренко та ін. Вдячні односельці назвали свою бібліотеку іменем Василя Ковальчука [24, 13].

Влітку 1994 р. у с. Домаморочі, що біля Тернополя, побували Степан Ониськів з дружиною Катериною. Вони приїхали в рідне село з Торонто на місячний відпочинок. Сільській бібліотеці подружжя Ониськів подарувало 12 томів „Літопису Української Повстанської Армії” [25, 8]. Тепер мешканці Домамороча та його околиць зможуть вивчати правдиву, героїчну історію рідного краю, своїх земляків, які полягли в 1941-1945 рр. за волю України.

Не забувають наші співвітчизники і про навчальні заклади Тернопільщини. Зокрема, чотири пакунки з англійськими книжками, журналами та довідковими матеріалами були вислані Канадським Інститутом Українських Студій до бібліотеки Тернопільської академії народного господарства, щоб забезпечити початковий запас читального матеріалу для студентів [26, 6].

Особливим благодійником бібліотек незалежної України є Канадське товариство приятелів України з осередком у Торонто. У рамках проекту "Відродження" товариство сприяє процесам відродження і розвитку української свідомості, духовності та культури, зокрема, відкриттям мережі канадсько-українських бібліотек та передачею книжкових колекцій у різні установи України. Ініціаторами та співзасновниками даного проекту стали добре відомі в Україні Степан Горлач, Микола Колодка, Ярослав Семчишин, Марія Фішер-Слиж та Іван Кузик. Вони незмінно займаються всіма організаційними питаннями, особисто перебирають увесь книжковий потік, який звідусіль привозять і надсилають в будинок фірми „Міст” у Торонто. Адже, не все варте того, щоб його переслали в Україну. Тим більше, що це дуже дороге задоволення – переслати книжки з Канади в Україну, тому вони відбирають найцінніші. Зауважимо, що найбільші суми для перевезення книг в Україну надходять від українського благодійника з Торонто Станлі Пітерсона (він же Богдан Пати́к) [17, 98].

Суть проекту полягає в тому, щоб дати можливість українським читачам ознайомитися з книгами та періодикою, виданими в діаспорі.

На початку роботи проекту в Україну було вислано 50 тис. книг і журналів, половина з яких знаходиться у бібліотеці при Луганському державному педагогічному інституті, а решту доставлено до Києво-Могилянської академії, Правничої фундації, Інституту державного управління в Києві, Київського педагогічного інституту, Національного музею історії України в Києві, інших установ міст Полтави та Луганська [27, 1].

А з 1993 р. товариство інтенсивно зайнялося створенням в Україні цілої мережі бібліотечних центрів. Так, у вересні 1993 р. відбулося відкриття "Бібліотеки канадсько-українського центру" при Донецькій ОУНБ ім. Н.К. Крупської. Надаючи цій події державного значення, до Донецька прибув посол Канади в Україні Франсуа Матіс та, на той час, заступник міністра культури України Валерій Кравченко, щоб особисто взяти участь у відкритті центру. Також надійшла вітальна телеграма від Президента України, в якій зазначалося, що "створення престижного міжнародного закладу сприятиме зміцненню дружних контактів між Україною і Канадою та збагатить духовно наші держави" [28, 8-9].

Ця бібліотека є дійсно унікальною, бо тут зібрані друковані цінності виключно української діаспори, які видано поза межами України, а також англійська література. Серед них енциклопедичні видання – "Британіка" (24 т.), "Канада" (10 т.), "Україна" (6 т.), "Американська енциклопедія" (14 т.) та ін. Основу фонду українських книжок становлять дослідження з історії України, літературознавства, мовознавства, художня література, книги з філософії, теології, економіки, історії культури, мистецтва, музики тощо.

Англійська частина фонду нараховує понад 14 тис. видань і вражає своєю різноманітністю [29, 79]. Немає такої галузі знання, з якої б тут не було представлено літературу. Особливої уваги сьогодні заслуговують книги з економіки, бізнесових справ. Це справжній скарб у час переходу до ринкових умов. Саме тому лише за перші 20 днів роботи бібліотеки читачам уже було видано більше 2 тис. книг.

Успіхи Канадського товариства приятелів України – безперечні, адже їм вдалося відкрити дванадцять таких духовних осередків: у Луганську, Донецьку, Дніпропетровську, Харкові, Одесі, Сімферополі, Чернігові, Сумах, Севастополі, Полтаві, Мелітополі, Черкасах. Переважно вони діють при обласних бібліотеках.

Значна кількість переданих літературних цінностей свідчить, перш за все, про освіченість і високий інтелектуальний рівень зарубіжних українців, оскільки вони, як представники еліти суспільства, усвідомлюють роль і значення духовного надбання – книг, що сприятимуть культурному розвитку та підвищенню освітнього рівня їхніх земляків також.

Отже, можна стверджувати, що внесок благодійників з української діаспори в цілому, і зокрема діаспори Канади та країн Латинської Америки, в духовний розвиток незалежної Української держави дуже вагомий. Важко, а точніше неможливо, порахувати кількість друкованих одиниць, які зайняли почесні місця в книгозбірнях та установах України. Їх сотні тисяч, а значення для наших людей – колосальне. Це надбання стане невичерпною криницею, з якої вічно черпатиме безцінні скарби все українство.

Список використаної літератури та джерела

1. Максимова Є. Історія формування фондів Львівської наукової бібліотеки ім. В. Стефаника НАН України (1940-2000 рр.) // Записки Львівської наукової бібліотеки ім. В. Стефаника. – Л. – 2002. – Вип. 9/10. – С. 111.
2. Архів Львівської наукової бібліотеки ім. В. Стефаника Національної академії наук України (далі – ЛНБ ім. В. Стефаника). – 1993. – Канцелярія. Листування з міжнародних питань. – Папка 1. – С.1-2.
3. Максимова Є. Історія формування фондів Львівської наукової бібліотеки ім. В. Стефаника НАН України (1940-2000 рр.) // Записки Львівської наукової бібліотеки ім. В. Стефаника. – Л. – 2002. – Вип. 9/10. – С. 112.
4. ЛНБ ім. В. Стефаника. Відділ комплектування. Інвентарна книга № 128. Книга сумарного обліку 2, № 380. – С. 121-215.
5. ЛНБ ім. В. Стефаника. Архів відділу комплектування. Листування з питань комплектування іноземної літератури. – 1995.
6. Наукова бібліотека Львівського національного університету ім. І. Франка (далі – НБЛНУ ім. І. Франка). – Акт прийому-передачі № 633. – 1992. – Вересень. – С. 1-3.
7. НБЛНУ ім. І. Франка. – Акт прийому-передачі № 641. – 1992. – Жовтень. – С. 1-4.
8. НБЛНУ ім. Франка. – Акт прийому-передачі № 1127. – 1996. – Листопад. – С. 1-2.
9. НБЛНУ ім. І. Франка. – Акт прийому-передачі № 1215-1370. – 1998. – Листопад – Грудень. – С. 7-9.
10. Гладилевич А. До Львова прибув з Канади рідкісний примірник „Енеїди” Івана Котляревського // Гомін України (Канада). – 2004. – 19 лип. – С. 9.
11. Цвик Г. "Врожайне" літо діаспорної бібліотеки // За віл. Україну. – 1996. – 13 серп. – С. 3.
12. Чавага К. Духовні скарби діаспори // Шлях перемоги. – 1996. – 18 серп. – С. 2.
13. Рудик Л. Бібліотека літератури української діаспори // Пост-Поступ. – 1993. – 6-12 лип. – С. 3.
14. Гайдамашко А. Книги КІУС передано до Інституту досліджень української діаспори // Гомін України (Канада). – 2004. – 11 квіт. – С. 20.
15. Макар Ю., Макар Л. З Україною в серці. – Чернівці: Букрек, 2003. – С. 60.
16. Там само. – С. 20.
17. Слабошпицький М. Не загублена українська людина. – К.: Ярослав Вал, 2004. – С. 123.
18. ЛНБ ім. В. Стефаника. Відділ комплектування. Книга сумарного обліку № 105. Подарунки М. Бігуса. – С. 30.
19. Базелюк М. Я свого життя не змарнував // Гомін України (Канада). – 1995. – 30 берез. – С. 4.
20. Меценат, який не відмовився бути українцем: Петро Яцик у спогадах сучасників: Ст., відгуки та інтерв'ю видав. благодійника й громад. діяча / Ред-упоряд.: М. Слабошпицький, М. Сорока. – К.: Ярослав Вал. – 2002. – С. 181-182.
21. Довідкова бібліотека Тернопільського обласного архіву. – Реєстраційна книга поступлення літератури № 3.
22. Там само. – Реєстраційна книга поступлення літератури № 4.
23. Обласна універсальна наукова бібліотека м. Тернополя. – Реєстраційна книга поступлення літератури № 5. – С. 1-190.
24. Гаврилишин Н. Для сільської бібліотеки // Гомін України (Канада). – 1999. – 26 квіт. – С. 8.
25. Онисько Г. Приклад для наслідування // Гомін України (Канада). – 1994. – 23 лют. – С. 8.
26. Фундація розвитку науки в Україні // Бюл. Канад. ін-ту українських студій. – 1995. – Осінь. – С. 6.
27. Пригорницький Ю. Торонто – Східній Україні // Літ. Україна. – 1994. – 13 січ. – С. 1.
28. Торонто – Східній Україні // Новий шлях (Канада). – 1994. – Ч. 50. – 17 груд. – С. 8-9.
29. Башун О. В. Фандрейзинг, або Мистецтво збирання коштів / Донец. ОУНБ; Ред. Ю.О. Лебедева. – Донецьк, 1998. – С. 79.